24/03/2021

Σπουδαίο Σύμβολο το μνημείο του Αγίου Γεωργίου Καταματωμένου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πέτρας και Χερρονήσου

Σπουδαίο επαναστατικό σύμβολο για το Επάνω Μεραμπέλλο και την τοπική Εκκλησία της Μητροπόλεως Πέτρας και Χερρονήσου χαρακτηρίσθηκε το μνημείο του Αγίου Γεωργίου του Καταματωμένου, στη θέση «Απάνω Γειτονιά» Νεαπόλεως, στην όμορφη εκδήλωση που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολη Πέτρας και Χερρονήσου το πρωί της Τετάρτης 24 Μαρτίου στο μνημείο αυτό.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με την παρουσία του Σεβασμ. Μητροπολίτου κ. Γερασίμου. Πρόκειται για την πρώτη από τις εορταστικές εκδηλώσεις που φέτος λαμβάνουν χώρα στην μητροπολιτική περιφέρεια, επί τη συμπληρώσει 200 χρόνων από την κήρυξη του επαναστατικού αγώνος των Ελλήνων και αποτίουν ελάχιστο φόρο τιμής και αλήστου μνήμης σε όλους όσοι αγωνίσθηκαν, υπερασπίσθηκαν τα ιερά και τα όσια της Πατρίδος μας και θυσιάσθηκαν για την πολυπόθητη ελευθερία.

Το ιστορικό μαρμάρινο μνημείο του Αγίου Γεωργίου του Καταματωμένου στήθηκε το 1972, με πρωτοβουλία του ζεύγους Μανώλη και Μαρίας Πυτικάκη για να θυμίζει στις ερχόμενες γενιές ότι στον τόπο αυτόν υπήρχε στα χρόνια της

σκλαβιάς μία εκκλησία, του Αγίου Γεωργίου, όπου λειτουργούσε ένα από τα πιο καλά οργανωμένα Κρυφά Σχολειά.

Αυτό το γνώριζαν καλά οι Τούρκοι της περιοχής, οι οποίοι, επωφελούμενοι της ευκαιρίας με την επανάσταση του Δασκαλογιάννη το 1770, εισήλθαν στον Ιερό Ναό και κατέσφαξαν τον Ιερέα και όλους τους χριστιανούς που βρίσκονταν εντός του. Και από το αίμα που πλημμύρισε το εσωτερικό του ναού και ξεχύθηκε στο προαύλιο, η Εκκλησία ονομάσθηκε «Άη Γιώργης ο Καταματωμένος».

Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης κ. Γεράσιμος τέλεσε επιμνημόσυνη δέηση υπέρ αναπαύσεως πάντων των υπέρ της Πίστεως και της Πατρίδος ηρωικώς αγωνισαμένων και ενδόξως πεσόντων εν τη Παλιγγενεσία του Γένους ημών.

Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων από τον βουλευτή Λασιθίου κ. Εμμανουήλ Θραψανιώτη, την Αντιπεριφερειάρχη Οικονομικών κ. Μαρία Χανιωτάκη – Μυλωνάκη, τον Αντιδήμαρχο Νεαπόλεως κ. Κίμωνα Χουρδάκη και τον Πρόεδρο της Δημοτικής Κοινότητας Νεαπόλεως κ. Ιωάννη Μηναδάκη, τήρηση ενός λεπτού σιγής και η ανάκρουση του Εθνικού Ύμνου.

Εν συνεχεία, πραγματοποιήθηκε η τελετή επάρσεως δύο επετειακών σημαιών που, μαζί με την ελληνική, τυπώθηκαν με την μέριμνα της Ιεράς Μητροπόλεως και υψώθηκαν ειδικά για την σημαντική αυτή επέτειο δύο αιώνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης.

Η πρώτη σημαία αναπαριστά τον Άγιο Γεώργιο ο οποίος, αντί δόρατος, κρατά τόν

Σταυρό του Κυρίου μέ τον οποίο σκοτώνει το θηρίο. Η παράσταση αυτή είναι απόλυτα συνυφασμένη με τους αγώνες σκλαβωμένων Ελλήνων. Ο Άγιος Γεώργιος ενσαρκώνει τον κάθε γενναίο αγωνιστή που δεν τον σκιάζει ο θάνατος, αλλά αγωνίζεται για τα ιδανικά της φυλής μας, την Πίστη και την Πατρίδα.

Ο Τίμιος Σταυρός αποτελεί για τούς χριστιανούς «τό σημείον τοῦ Υιοῦ τοῦ ἀνθρώπου», το όπλο με το οποίο κατατροπώνονται οι επιθέσεις του διαβόλου και των εχθρών πού επιβουλεύονται τα ιερά και τα όσια του Γένους. Παράλληλα στη σημαία αναγράφεται η φράση «ΘΕΕ, ΣΩΣΕ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ», η οποία ήταν γραμμένη στο λάβαρο πού υψώθηκε στις 25 Μαρτίου του 1821 στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου του «Καταματωμένου». Την φιλοτέχνηση της σημαίας ανέλαβε ο π. Θεμιστοκλής Ματθαιάκης.

Η δεύτερη σημαία είναι αντίγραφο της επαναστατικής σημαίας του οπλαρχηγού Γεωργίου Βασιλείου ή Βασιλογιώργη, ο οποίος γεννήθηκε στο χωριό Γεροντομουρί (σημερινός Άγιος Χαράλαμπος) του Οροπεδίου Λασιθίου γύρω στο 1794. Ο υπερήφανος αετός που κρατά στο ράμφος του, το μετάλλιο της τιμής και της νίκης και κάτω από τα πόδια του οι κεραυνοί του Κρητογενούς Δία, που συμβολίζουν τη δύναμη και την ισχυρή θέληση των αγωνιστών. Η σημαία αυτή βρισκόταν στα χέρια του τρισέγγονου του Βασιλογιώργη Δημητρίου Φράγκου, ο οποίος την παρέδωσε στο Λαογραφικό Μουσείο του χωρίου Αγίου Γεωργίου Οροπεδίου Λασιθίου, όπου και εκτίθεται έως σήμερα.

Με το πέρας της τελετής ο Σεβασμιώτατος ανέφερε: «Ξεκινούμε σήμερα τις επετειακές εκδηλώσεις σε έναν από τους πολλούς τόπους θυσίας που βρίσκονται στην πόλη μας. Βρισκόμαστε σήμερα εδώ στον Άγιο Γεώργιο τον «Καταματωμένο» για να τιμήσουμε τους προγόνους μας και όλους εκείνους οι οποίοι σχεδίασαν, οραματίστηκαν, αλλά και έδωσαν το αίμα τους για να είμαστε σήμερα εμείς ελεύθεροι. Αλλά δεν βρισκόμαστε εδώ μονάχα για να τους τιμήσουμε. Η πραγματική τιμή εκείνων είναι να ακούσουμε το αίμα το οποίο κοχλάζει όχι μόνο στους τόπους αυτούς, αλλά σε ολόκληρη την πατρίδα μας, απ' άκρη σ' άκρη και να καταλάβουμε τις φωνές και το γιατί το έπραξαν εκείνοι. Μας το απαντούν οι ίδιοι· για την Πίστη του Χριστού και για την ελευθερία της Πατρίδος. Αυτή είναι η δική τους μαρτυρία!

Αυτό που θα πρέπει εμείς σήμερα να αφουγκραστούμε είναι αυτή η φωνή του δικού τους αίματος που φανερώνει και μαρτυρεί την Ελλάδα που αντιστέκεται, την Ελλάδα που υπομένει. Και όποιος δεν μπορεί να κατανοήσει αυτή την Ελλάδα, δεν θα γνωρίσει ποτέ πού πατά και πού πορεύεται. Αυτό είναι το χρέος όλων ημών.

Ας μείνουμε λοιπόν πιστοί στο ήθος και τη θυσία τους και με κάθε τρόπο να προσπαθήσουμε να μη χάσουμε ποτέ την ταυτότητά μας, δηλαδή την χριστιανική Πίστη, διότι εκείνη είναι που μας έκανε επί αιώνες σκλαβιάς να μη χάσουμε την ιδιοπροσωπία μας. Γιατί μόνο τότε θα μπορέσουμε να καταλάβουμε ποιά είναι η Μητέρα Πατρίδα η οποία μας έμαθε να μιλάμε ελληνικά, να προσευχόμαστε ορθόδοξα, να ακούμε τις ιστορίες του Οδυσσέα, να μιμούμαστε τους άθλους του Ηρακλή, να βιώνουμε την Πίστη έτσι όπως διατυπώθηκε μέσα από τις Επτά Οικουμενικές Συνόδους, να εμπνεόμαστε από τα μαρτύρια των νεομαρτύρων που

βρέθηκαν ανάχωμα στην πολιτική των Οθωμανών και να μεγαλώνουμε μέσα από αυτά, δίδοντας και εμείς το δικό μας παράδειγμα και μεταδίδοντας το δικό τους πνεύμα στα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Για να μπορέσουμε όμως να μείνουμε πιστοί στην ταυτότητά μας θα πρέπει πρώτα να γνωρίσουμε την ιστορία μας· γιατί τόπος και άνθρωπος που δεν γνωρίζει την ιστορία του δεν έχει μέλλον. Ας αξιοποιήσουμε λοιπόν το επετειακό έτος του 2021 για να μάθουμε πραγματικά μέσα από το πνεύμα των ηρώων προγόνων μας τι σημαίνει ελευθερία, τι σημαίνει φιλοτιμία, τι σημαίνει δημοκρατία και πατριωτισμός γιατί δυστυχώς σήμερα εκφράζονται και μεταφράζονται κατά το δοκούν. Εύχομαι σε όλους το παράδειγμα αυτών που τιμούμε να γίνει σημαία που θα κυματίζει ελεύθερα και θα προγραμματίζει το μέλλον της Πατρίδος μας. Χρόνια πολλά κι ευλογημένα!»

Στο παρακάτω απόσπασμα από το έργο του Μανώλη Πιτυκάκη «Χρονογραφήματα ιστορικά

Α·Γ· ΓΙΩΡΓΗΣ Ο «ΚΑΤΑΜΑΤΩΜΕΝΟΣ»

Δὲν εἶναι γνωστό, πότε ἀκριβῶς ἐκτίσθηκε ἡ ἐκκλησούλα στὴν πιὸ παλιὰ συνοικία τῆς Νεάπολης τὶς «Καρέες», λίγα μέτρα πιὸ πάνω ἀπὸ τὸ Βενετσιάνικο Πύργο κι ἀργότερα Τούρκικο Σεράγιο τῶν Καρακέχηδων, ποὺ ἐτιμᾶτο στὴ μνήμη τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ἡ δραματική του ἱστορία ὡς τόσο, ἀρχίζει λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ 1821 ὅταν ἕνα Σαββατόβραδο τὴν ὥρα τοῦ Ἑσπερινοῦ, μιὰ ὁμάδα ἀπὸ ἐξαγριωμένους γανίτσαρους εἰσέβλασε μέσα στὴν ἐκκλησούλα καὶ κατέσφαξε μὲ τὸν πιὸ ἄγριο τρόπο, ἁλληλουρο τὸ ἐκκλησίασμα, μαζὶ καὶ τὸν ἱερέα.

Ἀπὸ τότε τούτη, πῆρε τὸ ὄνομα «ΚΑΤΑΜΑΤΩΜΕΝΟΣ».

Συνεχίζονται ὅμως οἱ δραματικές του περιπέτειες. Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1821, ἐπρόκειτο νὰ γίνουν κάτω ἀπὸ τὸ θόλο του οἱ γάμοι κάποιας κοπέλας τὴν ὁποία ἕνας Τοῦρκος τῆς γειτονιᾶς εἶχε βάλει ἀπὸ καιρὸ στὸ μάτι. Τοῦτος μὲ μιὰ ὁμάδα ἀπὸ φανατικοὺς ὁμοθρησκούς του ἐπεχείρησε ν' ἁπαγάγει τὴ νύφη τὴν ὥρα τοῦ μυστηρίου. Ἐπεκολλήθησε συμπλοκὴ Τούρκων καὶ Χριστιανῶν καὶ ἡ δυστυχισμένη κοπέλα μᾶλις ποὺ κατόρθωσε νὰ γλυτώσει καὶ νὰ φύγει κρυφὰ μὲ ἱστιοφόρο γιὰ κάποια Γυναικεία Μονὴ τῆς Τήνου ὅπου ἔγινε καλόγρια. Ὁ γαμβρὸς ὅμως σκοτώθηκε στὴν συμπλοκή.

Τὸ δεύτερο τοῦτο ἐπεισόδιο σκέθηκε ἀφορμὴ νὰ πάρουν οἱ χριστιανοὶ τῆς Νεάπολης μιὰ τολμηρὴ ἀπόφαση. Νὰ ἐξοπλισθοῦν καὶ νὰ ἐπαναστατήσουν κατὰ τῆς Τουρκικῆς τυραννίας. Διέθεσαν ὅσα χρήματα μπόρεσαν, οἱ γυναῖκες πούλησαν τὰ κοσμήματά τους καὶ σὲ λίγες ἑβδομάδες ἕνα ἱστιοφόρο ἔρθανε νύκτα στὸν ὅρμο «Σίσιο μεταφέροντας ὅπλα καὶ πολεμοφόδια.

Ἐν τῷ μεταξὺ στὸ σπίτι τοῦ πρωτόπαπα, κοπέλες φιλοτεχνοῦσαν στὰ κρυφὰ τὴν Ἑλληνικὴ Σημαία στὴ μέση τῆς ὁποίας ἐκέντησαν πιτήδευα τὴ φράση: «ΘΕΕ ΣΩΣΕ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ».

Ὅλα ἦσαν ἕτοιμα καὶ στὶς 25 Μαρτίου 1821 —ὅταν ὁ ἡρωϊκὸς Δεσπότης τῆς Ἁγίας Λαύρας, ὕψωνε τὸ λάβαρο τῆς Ἐπαναστάσεως στὴ θρυλικὴ Μονὴ— ἐντελῶς συμπτωματικά, ὑψώνεται καὶ ἡ πιὸ πάνω σημαία στὸν ἱστὸ τοῦ Ἁγ Γιώργη τοῦ Καταματωμένου.

Ἡ Κρήτη ὅμως ἀπέμεινε καὶ πάλι σκλαβωμένη. Ἡ παλιὰ ἐκκλησούλα εἶχε ὁπωσδήποτε τὴ φθορὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως, ὅταν σὰ 1870 οἱ Τοῦρκοι ἀποφασίζουν νὰ τὴν ἀνακαινίσουν καὶ νὰ τὴ μεταβάλουν σὲ Τζαμί. Οἱ Χριστιανοὶ ξεσηκώθηκαν καὶ κανονίσια σύρραξη ἀπειλήθηκε πάλι, γύρω ἀπὸ τὸν ἱερὸ χῶρο.

Διοικητὴς τότε τοῦ Νομοῦ ἦταν ὁ φιλόθρησκος Χριστιανὸς Κωσταῆς Ἀδοσίδης-Πασσᾶς. Τοῦτος γιὰ ν' ἀποφύγει τὴ βεβήλωση καὶ τάχα γιὰ ν' ἀποφευχθεῖ ἡ σύρραξη, διέταξε καὶ κατεδαφίστηκε ἡ μισοερειπωμένη ἐκκλησία. Μὲ τὰ ὑλικά, τὶς εἰκόνες καὶ τὰ τέμπλα της, προστέθηκε δεύτερο κλίτος σὲ μιὰν ἄλλη κεντρικώτερη ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τιμώμενο μέχρι σήμερο στὴ μνήμη τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος.

Ἐδῶ τελειώνουν οἱ περιπέτειες τοῦ «Καταματωμένου» καὶ ὕστερα ἀπὸ ἑκατὸ ἀκριβῶς χρόνια, πρὸ λίγους μῆνες στὴ θέση του, ἄρχισε ν' ἀνεγείρεται ἀπὸ φιλόθρησκους συμκαλίτες ἕνα ἀπέριττο μοναστῆρι.

Ἕνας μαρμάρινος τάφος θὰ ὑψωθεῖ, στὸ μέσο τοῦ χώρου. Σὲ μιὰ ἐντοιχισμένη πλάκα θ' ἀνεστηρεθοῦν οἱ δραματικὲς περιπέτειες τῆς ἐκκλησούλας καὶ καλλωπιστικὰ δενδρύλλια μὲ κατακόκκινα λουλούδια θὰ ὑπενθυμίζουν στοὺς ἐπισκέπτες τὴν εὐστοχη ὀνομασία: «Ἅγι Γιώργης ὁ Καταματωμένος».

(Σημ. ἐπιμελήτριας τῆς Ὕλης: Καὶ σήμερα ἡ καμπάνα τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τῆς Νεάπολης εἶναι κτὴ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τοῦ Καταματωμένου, ὅπως ἀνάγλυφα ἀναφέρει ἡ γύρω ἀπὸ τὴ στεφάνη τῆς καμπάνας ἐπιγραφή, «Ἅγιος Γεώργιος Νέων Χωρίων ΜΕΡΑΜΠΕΛΟ».

Παλιὰ δοτὰ τῶν σφαγιασθέντων περισώζεται οἱ γείτονες, σήμερα θέ, εὑρίσκονται ἐντὸς δοτοσθήκης εἰς τὴν βάση τοῦ τάφου). (1968)

ΜΑΝΩΛΗ Ι. ΠΙΤΥΚΑΚΗ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ
ΚΑΙ
ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Οικουμενικον Πατριαρχειον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

ΘΕΕ ΣΩΣΕ
ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ
Οικουμενικον Πατριαρχειον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

1821
Οικουμενικον Πατριαρχειον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

Οικουμενικον Πατριαρχειον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

1821
Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

1821
Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ